TK advocaten notarissen

Het Nationaal Congres
Basisonderwijs | 4 november

AI in de klas

wat mag, wat mag niet en wat werkt?

TK

Programma

1. AI in het onderwijs
2. Privacy
3. AI-Verordening
4. AI in de klas

AI in het onderwijs

‘Er is sprake van AI als software zelfstandig patronen herkent, voorspellingen doet of beslissingen neemt op basis van input’

ChatGPT

LessonUp

Khanmigo

PICTORY

Prowise

TK

Gebruik loopt voor op beleid

- AI krijgt een steeds grotere plek in het onderwijs: bij leerkrachten én leerlingen.

- Gebruik door leerkrachten – onderzoek IPON januari 2026:
  - 53% docenten maken wekelijks of vaker gebruik van AI (met name voor het maken van lesopdrachten)
  - Volgens het onderzoek heeft slechts 10% van de scholen een AI-beleid.
  - 83% van de ondervraagden heeft behoefte aan een formeel AI-beleid voor leerlingen.

AI in de klas

Waarvoor kun je AI gebruiken in het basisonderwijs?

- Een mail of brief aan ouders opstellen
- Toetsen nakijken of feedbacksuggesties maken *(de leerkracht controleert de uitkomst)*
- Lesmateriaal aanpassen aan verschillende niveaus
- Ideeën bedenken voor lessen of activiteiten
- AI samen met leerlingen gebruiken, bijvoorbeeld om antwoorden kritisch te bekijken

Juridische basis

Privacy

- AI-tools kunnen persoonsgegevens verwerken waardoor de AVG direct van toepassing is.
- Algemene Verordening Gegevensbescherming (‘AVG’)
  - Het verzamelen en gebruiken van persoonsgegevens
  - Herleidbaar (direct of indirect) naar een natuurlijk persoon
  - ‘’gewone’’ en ‘’bijzondere’’ persoonsgegevens
  - De AVG-beginselen; rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie; doelbinding; dataminimalisatie; juistheid; opslagbeperking; integriteit en vertrouwelijkheid.

- Welke persoonsgegevens kan een AI-tool verwerken?
  - **Gegevens die je zelf invoert** in een vraag of opdracht, of in een bestand dat je uploadt. Bijvoorbeeld namen van leerlingen, toetsantwoorden of informatie over hun ontwikkeling.
  - **Gegevens over jou en je gebruik** afhankelijk van de tool bijvoorbeeld je e-mailadres, IP-adres en hoe lang je de tool gebruikt.

AI gebruiken op school – waar let je op ?

- Bepaal of er persoonsgegevens worden verwerkt
- Bepaal het doel waarvoor je AI wilt gaan inzetten
- Breng de privacyrisico's van een AI-toepassing vooraf in kaart
- Maak afspraken met AI-leveranciers
- Beheer accounts centraal
- Stel intern kaders op voor het gebruik van generatieve AI
- Vermijd de invoer van persoonsgegevens en vertrouwelijke data
- Stel AI-tools zo privacyvriendelijk mogelijk in
- Wees alert op nieuwe AI-functionaliteiten van bestaande software
- Neem passende beveiligingsmaatregelen
- Werk aan AI-geletterdheid binnen je school

Datalek

- **Wat is een datalek?**
  - Een beveiligingsincident waarbij persoonsgegevens verloren gaan, worden gewijzigd of terechtkomen bij iemand die ze niet mag ontvangen of inzien.
- **Hoe ontstaat een datalek?**
  - Laptop of toetsen kwijt, e-mail naar verkeerd adres, upload onbedoelde bestanden in een AI-tool, account wordt gehackt
- **Waarom vraagt het gebruik van AI tools extra aandacht?**
  - Je kunt met één upload veel persoonsgegevens delen, zonder alle gegevens in het bestand op te merken.
  - Het is niet altijd duidelijk waar gegevens worden opgeslagen, wie erbij kan en hoelang ze worden bewaard.
  - Afhankelijk van de tool en de instellingen kunnen ingevoerde gegevens worden hergebruikt, bijvoorbeeld om de AI te verbeteren.

Kernboodschap controleer vóór het invoeren welke gegevens je deelt en wat de AI-tool ermee doet.

Gevolgen Datalek

Risico's voor**betrokkenen**:

- Identiteitsfraude
- Financiële schade
- Phishing
- Reputatieschade
- Emotionele impact

Risico's voor **organisatie**:

- Boetes tot €20 miljoen (of 4% van de omzet)
- Reputatieschade
- Vertrouwensverlies ouders
- Juridische aansprakelijkheid

AI-Verordening

Ofwel: de AI-Act, een Europese wet voor de ontwikkeling en het gebruik van AI-systemen

1 augustus 2024

- Van toepassing op afnemers (onderwijsinstelling) en aanbieders (leveranciers)
- Verschillende verplichtingen
- Let op: wijzig je als school een AI systeem of gebruik je deze voor een ander doel? Dan ben je mogelijk toch aanbieder
- Zorg voor interne afstemming

AI-Verordening | risicocategorieën

Verplichtingen hangen af van risicocategorie:

1. **Onaanvaardbaar risico** bedreiging voor fundamentele rechten en waarden.
   Bijvoorbeeld: emotieherkenning bij leerlingen
2. **Hoog risico** uitkomsten risico voor de gezondheid, veiligheid en fundamentele rechten (lijst Bijlage III) *Bijvoorbeeld:* gedragsmonitoring tijdens toetsen, geautomatiseerde toelating school, beoordeling resultaten leerling

Maatregelen als afnemer hoog risico AI-systemen zijn onder meer:

- Gebruiksinstructies van het AI-systeem volgen
- Informeren leerlingen en ouders
- Instructies toezichthouders opvolgen

AI-Verordening | risicocategorieën

Verplichtingen hangen af van risicocategorie:

3. **Beperkt risico**

   Generatieve AI: AI-systemen waarmee je tekst, beeld, audio of videocontent kunt creëren, *bijvoorbeeld* ChatGPT en chatbots

   → transparantieverplichtingen

4. **Minimaal risico**

   Valt niet onder de eerdere risico categorieën, *bijvoorbeeld* spamfilters.

   let op : soms kan een laag risico systeem onder omstandigheden onder hoog vallen

   → geen verplichtingen

AI-Verordening | compliance

Stappenplan:

1. Breng het AI gebruik in kaart (onderwijssystemen, administratieve ondersteuning)
2. Bepaal toepasselijkheid, rol en risicocategorie
3. Documenteer
4. Maatregelen (neem de bijbehorende maatregelen en check of leverancier voldoet)
5. AI-geletterdheid (stel een intern AI-beleid op)
6. Controleer regelmatig

AI in de klas | curriculumontwikkeling

- Leren leerlingen nog, wat leren ze en behoeft het curriculum vernieuwing?
- Het curriculum
  - Wat vinden docenten belangrijk, waarom leren leerlingen dit en wat moet in de aanpak wijzigen?

- Voorbereidingsvragen aanpassing curriculum:
  - Wat vinden wij belangrijk?
  - Waarom leren leerlingen dit?
  - Wat moet er veranderen in onze aanpak?

- Curriculaire spinnenweb

- Impact AI op curriculum:
  - Constructieve afstemming (meer mondeling)
  - Veranderende rol en vaardigheden van de leraar

AI door leerlingen – leren en duidelijke afspraken

- Leerlingen kunnen AI gebruiken voor zoal werkstukken, spreekbeurten, thuisopdrachten en huiswerk.
- Spreek af wanneer AI mag helpen en wat leerlingen zelf moeten doen.
- Laat leerlingen hun werk ook mondeling toelichten, zodat je kunt beoordelen wat zij zelf begrijpen en hebben geleerd.
- Laat leerlingen opdrachten deels in de klas maken, zodat je kunt zien hoe zij zelf tot hun antwoorden komen.
- Laat leerlingen op een eenvoudige manier vertellen waarvoor zij AI hebben gebruikt.
- Bespreek dat AIantwoorden fouten kunnen bevatten
- AI-detectietools kunnen zich vergissen: bespreek bij twijfel hoe het werk tot stand is gekomen.

AI door leerkrachten – wat voer je in en wat controleer je?

- Oudermails opstellen→ voer geen namen of persoonlijke informatie in. Bijvoorbeeld " *Schrijf een vriendelijke uitnodiging voor een oudergesprek*
- Toetsen nakijken→ controleer of de school de tool hiervoor heeft goedgekeurd en welke leerlinggegevens je mag invoeren.
- Bestanden uploaden → controleer vooraf op namen, opmerkingen en andere persoonsgegevens.
- Uitkomsten → controleer teksten en feedback op juistheid en geschiktheid.
- Zelf beoordelen → gebruik AI als ondersteuning, niet als zelfstandige beoordelaar. Jij beoordeelt het werk en bepaalt het cijfer.
- Schoolafspraken volgen → gebruik de afgesproken tools en instellingen

Kernboodschap: Denk vóór het invoeren na over de gegevens die je deelt —en blijf de uitkomst zelf controleren.

Ons cadeau aan de onderwijssector

Het nieuwe Privacyhandboek Onderwijs sluit volledig aan op het Normenkader Informatiebeveiliging en Privacy van Kennisnet, de landelijke standaard voor PO, VO en samenwerkingsverbanden.

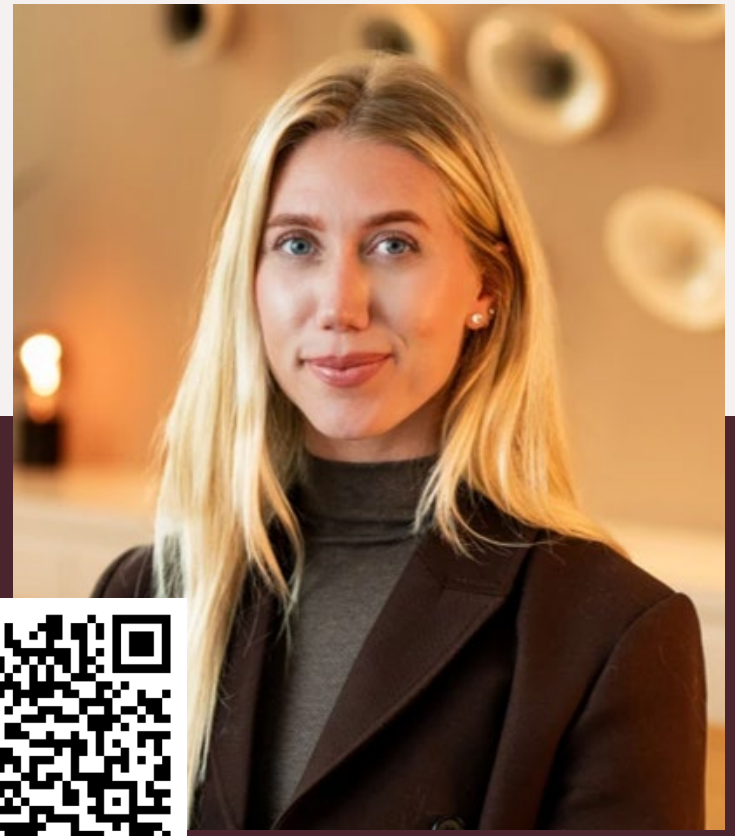
Met dit handboek heb je goede handvatten om verder te komen op het ingewikkelde terrein van privacy en informatiebeveiliging in jouw organisatie.

Download het handboek nu kosteloos via de QR-code.

TK. Zodat je verder kunt.

Heb je vragen n.a.v. de presentatie neem dan vrijblijvend contact op met Famke. Zij helpt je graag verder.

Famke Hoogeveen

Advocaat

hoogeveen@tk.nl

+ 31 (0) 6 34 92 89 65